

BUNA VESTIRE
Evangelhia Arhanghelului Gavriil
Luca 1, 24-38

În zilele acelea Elisabeta, femeia lui Zaharia, a zămislit și cinci luni s-a tăinuit pe sine, zicând: Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ia ocara mea dintre oameni. Iar în luna a șasea a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David, iar numele fecioarei era Maria. Și intrând îngerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei. Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui, și cugeta în ce chip va fi închinarea aceasta. Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Iată, vei lua în pânțece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul lui David, părintele său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit. Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. Și iată Elisabeta rudenia ta, a zămislit și ea fiu la bătrânețea ei și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință. Și a zis Maria: Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău! Și îngerul a plecat de la ea.

Apa limpede răsfrânge soarele iar inima curată, cerul.

Duhul Sfânt are multe lăcașuri pe întinderea lumii, însă cel mai mult îi place să se sălășluiască într-o inimă neprihănită. Aceasta-i adevărata Lui casă. Toate celelalte sunt locuri de lucru.

Inima nu poate sta deșartă. Întotdeauna este plină cu ceva: cu iad, cu lume sau cu Dumnezeu; iar cuprinsurile inimii sunt nedespărțite de starea ei de curăție.

A fost odată, când inima omului era plină doar cu Dumnezeu. Era oglinda splendorii lui Dumnezeu, era lira laudei Lui. Era, cândva, cu totul în mâna lui Dumnezeu, în afară de orice primejdie. Dar când omul, în nebunia lui, a luat lumea în mâinile sale, multe fiare înfricoșate s-au năpustit asupra inimii. De atunci, înlăuntrul inima s-a strâmtorat iar în afară a început și s-a desfășurat ceea ce numim istoria lumii. Nefiind în stare să fie răspunzător de propria-i inimă, omul a căutat sprijin în lucruri, fie însuflăite sau neînsuflăite. Dar lucrurile de care și-a rezemat el inima au rănit-o, au înșelat-o.

O, nefericită inimă, cuprinsă de atâtea lucruri care n-au nici un drept asupra ta ! Mărgăritar zvârlit la porci ! Ce greu ți-a fost să străbați robia de veacuri, ce întuneric ți-a împiedicat pașii ! A trebuit să vină Dumnezeu să te sloboadă din robie, să te scoată din întuneric, să te vindece de lepră și să te ia, din nou, în mâna Sa.

Venirea lui Dumnezeu între oameni e cel mai sigur semn al dragostei Lui pentru om. Este cuvânt de mare bucurie pentru inima curată, dar pentru inima întinată nu poate fi ceva mai îngrozitor.

Ca un stâlp de foc în adâncuri de beznă este venirea lui Dumnezeu între oameni. Și totul începe cu un înger și cu o fată; curăția cerească vorbește cu neprihănirea pământească.

Când o inimă necurată vorbește cu o altă inimă necurată, este vrajbă. Când inima necurată vorbește cu o inimă curată, iarăși este vrajbă. Dar când vorbesc două inimi curate este bucurie, este pace, este o mare minune.

Arhanghelul Gavriil este cel dintâi sol al bunevestiri de mântuire a omului, cel dintâi vestitor al acestei minuni lucrate de Dumnezeu — căci nu poate fi mântuire fără minunata lucrare a lui Dumnezeu. Iar Preacurata Fecioară Maria este cea dintâi dintre făpturile omenești care a auzit vestea cea bună, cea dintâi care, auzind, s-a cutremurat de frică și de bucurie. Cerul s-a răsfânt în inima ei ca soarele în apa limpede și sub inima ei și-a plecat capul Domnul Dumnezeu, Ziditorul lumii, și S-a înveșmântat în trup.

Evangelia de astăzi spune:

În zilele acelea Elisabeta, femeia lui Zaharia, a zămislit și cinci luni s-a tăinuț pe sine, zicând: Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ia ocara mea dintre oameni.

În care zile ? În zilele care duc la ziua cea mare a Nașterii Domnului. Iată, vine ziua cea de apoi, când toate profețiile se împlinesc,

când măsura vremii profețită de proorocul Daniel ajunge la soroc, când nu mai este domn din casa lui Iuda, când firea omenească cea slabă suspină împreună cu zidirea cea slabă ce-o împresoară și așteaptă mântuirea nu de la om, nu de la zidire, ci de la singur Dumnezeu ! În zilele acelea zămislește Elisabeta, femeia lui Zaharia. Dar ce are a face Elisabeta, soția cea stearpă a lui Zaharia, cu mântuirea neamului omenesc ? Iată ce are: ea are să-l nască pe Înaintemergătorul Mântuitorului, pe cel care va merge în frunte ca un ostaș care anunță sosirea Căpitanului. Femeia aceasta bătrână, stearpă, putea naște pe vestitorul mântuirii, iar nu pe Mântuitorul însuși. Ea este icoana întocmai a lumii vechi, lume bătrână și stearpă, fără scăpare și fără rod, lume flămândă, lume însetată. Este icoana lumii uscate, cea asemeni unui pom bătrân și secăuit ce, în chip de neînțeles, mai înverzește ca să strige că vine primăvara, dar roade nu mai aduce.

În zilele acelea, ca în toate vremurile, femeia stearpă își purta cu rușine nerodnicia în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Ce-i căsnicia fără copii ? Dacă Grădina Raiului însăși a fost, pentru perechea fără copii, loc de ispită și de ruină, ce să mai spunem despre pământ ? Soții nerodnici se-nvinuiesc unul pe altul de nerodire și, chiar fără s-o spună, în adâncul sufletului se simt proscrisi. Și, cei mai trist — și este prea adevărat în zilele noastre — pot ajunge să nu mai creadă în neprihănirea căsniciei lor, să înceapă a privi căsătoria ca pe o legalizare a desfrâului, mai cu seamă dacă nu-L cunosc pe Dumnezeu, dacă nu simt mâna Lui deasupra lor. De aceea căsătoriile fără copii sunt lipsite de bucurie și se destramă repede. Nimic nu-l dezamăgește mai mult pe om decât dorințele ce nu aduc roadă.

Prima poruncă a lui Dumnezeu: *Creșteți și vă înmulțiți* (Facere 1, 28) apasă ca o piatră de moară asupra celor lipsiți de copii, chiar dacă ei nici nu-și dau seama, poate, de acest lucru. Poate că nu-și dau seama cu mintea, dar își dau seama cu simțirea, cu inima, pentru că această poruncă, la fel ca toate poruncile lui Dumnezeu, sunt ca o pecete pe sufletul omenesc, ce nu poate fi ștearsă. În Sfânta Scriptură, ca și în viața de fiecare zi, se vede cu prisosință câtă amărăciune le aduce soților nerodirea, în toate veacurile.

Dar, minune ! În acele uluitoare zile Elisabeta a zămislit la bătrânețe ! „Cum se poate una ca asta ?” întreabă cei care alunecă pe su-

prafața lucrurilor ca pe pojghița de gheață a unui lac plin de putere și viață. Chiar și cei care recunosc că lumea nu poate fi salvată decât printr-o minune lucrată de Dumnezeu, dau din cap neîncredători când e vorba de minunea însăși. Dacă n-ar exista Dumnezeu Cel Viu, Atotputernicul, nimic n-ar exista, nimic n-ar putea veni la viață. Nimic nu s-ar întâmpla. Nici femeia stearpă, nici femeia rodnică nu ar naște. Dar pentru că Dumnezeu Cel Viu, Atotputernicul, există, toate sunt cu putință, pentru că Dumnezeu nu-i legat de legile firii, cu care El i-a legat pe oameni, iar nu pe Sine, cu care nu Și-a îngrădit puterea, ci Și-a lucrat mila. După cum un proiect întocmit de cineva nu-l împiedică pe autor să-l folosească în orice fel i se pare mai potrivit, la fel și lumea, zidită întru legile-i firești, nu-L împiedică pe Ziditorul ei să lucreze asupra zidirii Sale după cum voiește, după mila Sa, spre binele oamenilor.

Oare cei ce dau viață, de la ei dau viață? Nu, ci din lucrarea lui Dumnezeu! Dumnezeu e stăpânul vieții, și o dă cum voiește: dăruiește zămislire unde voiește și o zădărnicește unde nu voiește. Astfel se întâmplă uneori ca o pereche tânără să fie lipsită de prunci, cu toate că împlinește legea firii, iar alteori o pereche vârstnică, împotriva legii firești aduce pe lume fii. Toate câte sunt în stăpânirea Stăpânului vieții nu rămân în puterea naturii și a legilor așezate de El întrînsa, ci sunt în puterea Lui. Iar dacă legile firești nu au putere, ce putere să aibă descântătorii și vrăjitorii la care aleargă adesea femeile sterpe, neștiindu-i că sunt slujbași ai demonilor, ai puterilor întunericului.

Omul așteaptă de la Dumnezeu minuni dar când minunea vine, nu crede în ea. Natura a ajuns să-i fie un pom al ispitirii. Ascunzându-se în umbra naturii, pentru că e gol, omul tânjește după Dumnezeu; dar când Dumnezeu vine la el, venirea Lui îl înspăimântă. Când Dumnezeu nu vine la el, se tânguiește că Dumnezeu nu vine; când vine, îi întoarce spatele. După cum în Rai Adam era așezat între doi pomi: pomul vieții și pomul cunoștinței, la fel urmașii lui Adam se află și ei între doi pomi: Dumnezeu, ca pom al vieții, și natura, ca pom al cunoașterii. Omul e liber ca și atunci, și este pus la încercare. Acum, ca și atunci, îi sunt încercate ascultarea și voința. Fără ispitire nu este nici libertate, și fără libertate nu sunt nici oameni, ci doar un alt fel de pietre: pietre mișcătoare printre celelalte pietre, nemișcătoare.

Aceste două adevăruri limpezi ca lumina zilei, anume că sufletul nu poate pătrunde înțeleșurile lucrurilor cu înțelegerea-i pământească, și că nu poate ajunge la cunoaștere cu vederea-i înegrită de păcat, le știa Elisabeta cea evlavioasă. De aceea, ea nu se uimește că are să aibă copil la bătrânețe, ci răspunde fără șovăire, iar explicația pe care o dă ea sarcinii venite la vreme nepotrivită e cât se poate de simplă: *Că așa au făcut mie Domnul*. De ce? Nu știe încă, și nici nu poate să știe, și nici nu poate să-și închipuie măcar, smerită cum este, ce fruct rar, ce rod înalt poartă pântecul ei. N-are de unde să știe ce parte a leului va avea fiul ei în istoria mântuirii: că va fi profet, înaintemergător, botezător. Nu poate pătrunde nici planurile adânci ale lui Dumnezeu prevăzute până la sfârșitul veacurilor, nici nu poate înțelege cum anume le împlinește El, pe tăcute, prin slujitorii Săi credincioși; pe tăcute, încetișor, dar fără amânare, fără împiedicare. Ea vede doar un singur motiv al bunăvoinței lui Dumnezeu față de dânsa, cel mai la îndemână, cel mai înduioșător: *Că așa au făcut mie Domnul*, zice ea, *în zilele în care a socotit să ia ocară mea dintre oameni*. Minunea lui Dumnezeu o tâlcuiește drept un semn de milostivire către dânsa. Și așa și este, dar nu este numai atât. Dacă ar fi văzut Elisabeta în această minune semnul milostivirii lui Dumnezeu către tot întregul omenirii de până atunci, omenire stearpă și ea, ar fi spus la locul potrivit tot ce era de spus. Căci iată, prin acea minune Dumnezeu a pregătit încă una, prin care a voit să ridice ocară de deasupra întregii sterpe omeniri, în priveliștea tuturor îngerilor!

Iar în luna a șasea a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David, iar numele fecioarei era Maria.

„Luna a șasea” se referă la sarcina Elisabetei, socotită de la zămislirea Înaintemergătorului Ioan. Dar de ce tocmai a șasea? De ce nu a treia, a cincea, a șaptea? Pentru că omul a fost zidit în ziua a șasea, după ce fusese zidită întreaga natură. Hristos este înnoitorul întregii zidiri. El vine ca un Ziditor nou și ca un Om nou. Totul întrînsul este înnoit. În această zidire nouă, Ioan este înaintemergătorul lui Hristos la fel cum prima zidire a lui Dumnezeu, natura, a fost înaintemergătoare vechiului Adam, Ioan îi înfățișează lui Hristos întregul făpturilor pământești dimpreună cu omul cel

vechi, care vine la pocăință numai întru el, întru Ioan. Această lună a șasea, în care pruncul Ioan a săltat în pântecul mamei sale, închipuie și eonul al șaselea, în care S-a născut Mântuitorul, precum și a șasea pecete din Apocalipsa dumnezeiescului Ioan (6, 12).

În luna a șasea, prin urmare, a fost trimis îngerul Gavriil. În marea dramă a zidirii dintâi, îngerii erau arătați în primul rând: În început a făcut Dumnezeu cerurile și pământul (Facere 1, 1). Prin „ceruri”, înțelegem îngerii a toate cetele ierarhiilor cerești. Aici iarăși, în începuturile marii drame a zidirii celei noi, îngerii apar cei dintâi. Un înger a sorocit, prin gura profetului Daniel, vremea când avea să se nască Domnul Domnilor. Un înger, prin gura profetului Isaia și a altor profeți, a vorbit despre chipul nașterii Sale. Un înger i-a spus marelui preot Zaharia despre nașterea Înaintemergătorului, și un înger vestește acum nașterea Însuși Dumnezeului întrupat. Când Se naște Dumnezeu în trup corurile de îngeri cântă deasupra peșterii Betleemului. Dumnezeu se bucură de ceea ce face, pentru că Dumnezeu nu face nimic din necesitate, așa cum învață diferite filozofii întunecate și religii păgâne fanteziste. Dumnezeu se bucură de ceea ce face, și toată plăcerea Lui e să împartă cu alții această bucurie, bucurie care izvorăște, curată, din dragoste, bucurie care e singurul lucru în cer și pe pământ ce, împărțindu-se, în loc să scadă se înmulțește (dacă putem îndrăzni să vorbim de o creștere a bucuriei și a dragostei la Dumnezeu, Izvorul bucuriei și al dragostei!). Zidind mai întâi îngerii la prima creație, Dumnezeu i-a și făcut împreună-lucrători cu Sine mai departe. Zidindu-l pe Adam, l-a și făcut împreună-lucrător cu Sine încredințându-i Raiul și toate fapăturile. Tot așa și la Zidirea cea Nouă: îngerii sunt vestitorii lui Hristos, Omul cel Nou. Hristos, rânduindu-și Împărăția, i-a făcut împreună-lucrători cu Sine mai întâi pe apostoli, apoi și pe alți oameni, și le-a hărăzit lor să lucreze nu numai aici pe pământ, în răstimpul vieții pământești, ci și după moarte. Până astăzi îi cheamă Domnul la împreună-lucrarea cu Sine pe sfinți, pe martiri și pe toți câți au fost și sunt vrednici de chemarea Lui. La cine este trimis Arhanghelul Gavriil? Ioan Gură-de-Aur spune în *Omilia la Bunavestire*: „Un războinic a fost trimis să descopere taina regelui, taină ce poate fi pătrunsă prin credință iar nu prin iscodire; taină dinaintea căreia trebuie să te pleci cu cutremur iar nu s-o așezi pe cântarele omenești; taină ce se tâlcuiește

de priceperea dumnezeiască, iar nu omenească.” La cine a fost trimis Arhanghelul? *Către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David.* Arhanghelul cel mai înalt al lui Dumnezeu s-a arătat unei fecioare, pentru că printr-o fecioară trebuia să vină Începătorul lumii celei noi, zidirii celei noi. Lumea cea nouă are să fie puritate și smerenie, împotriva celei vechi, decăzute, care s-a stricat prin cerbicia neascultării față de Ziditorul ei. Fecioara are să fie ca o ușă pe care intră în lume Mântuitorul lumii, intră ca în casa Sa și ca în locul lucrării Sale. O fată, nu o femeie, pentru că o femeie, oricât de mari înălțimi duhovnicești ar fi atins, era legată de lumea cea veche și de zidirea cea veche prin bărbat și neslobodă de lumesc. Iată de ce trebuie o fecioară, o fecioară preacurată, dăruită în chip desăvârșit lui Dumnezeu, despărțită în inima ei de lumea aceasta. Există o astfel de fată. A crescut ca un crin pe un maldăr de gunoi, neatinsă de stricăciunea lumii.

Fata aleasă era logodită cu Iosif. De ce logodită? Așa a rânduit dumnezeiasca Pronie, ca să fie ea la adăpost de batjocura demonilor și a oamenilor. Pentru că dacă n-ar fi fost logodită mai înainte de a zămisli, cine dintre oameni ar fi crezut că Fiul ei nu s-a născut înafara Legii? Și ce judecător de pe pământ ar fi putut atunci s-o apere de asprimea Legii? Dumnezeu, cu purtarea Lui de grijă, n-a voit să atragă nenorocire asupra alesei Sale, n-a voit nici ca ea să se facă oamenilor prilej de grea sminteală. De aceea a hotărât s-o ascundă pe Fecioara și nașterea ei în umbra părutei nunți. (Aici Sfântul Ioan Gură-de-Aur zice: „Când Hristos Însuși a ascuns la început multe, numindu-se pe Sine Fiul Omului și nedescoperindu-și în văzul lumii deoființimea cu Tatăl, ce-i de mirare această tăinuire, întru care se pregătește taina cea mare?”) De ce pe bărbat îl chema Iosif? Pentru a se pomeni minunatul Iosif cel cu bun chip, care în mijlocul Egiptului desfrânat și-a păzit neprihănirea trupească și sufletească și astfel a se face omului mai lesne de crezut că rodul Maicii lui Dumnezeu e de la Duhul Sfânt, și nu de la patima bărbătească.

Și intrând îngerul la ea, a zis: *Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei.* Zidirea cea Nouă este bucurie lui Dumnezeu și oamenilor, și de aceea vestea cea bună începe cu salutarea: „Bucură-te!” Acesta-i cuvântul cu care începe drama noii zidiri. E cuvântul începător, prologul ce ră-

sună la ridicarea cortinei. Gavriil a numit-o pe Maria „binecuvântată” pentru că sufletul ei era plin ca și un templu de darurile de viață dătătoare ale Duhului Sfânt, de mireasmă cerească și de curăție. Nu sunt binecuvântați cei cu sufletele ferecate în fața lui Dumnezeu și descuiate numai lumii, suflete duhnind a pământ, a păcat și a moarte. „Binecuvântată ești tu între femei”. Binecuvântată este cea cu care este Dumnezeu. Lipsa lui Dumnezeu e și lipsa binecuvântării. Îndepărtarea lui Dumnezeu de om e damnare. Prezența Lui e binecuvântare. E limpede că, în dragostea Sa de om, Dumnezeu nu s-ar îndepărta niciodată de om dacă nu s-ar îndepărta mai întâi omul de Dumnezeu. Venirea Domnului Hrisos în lume dezvăluie nemărginita iubire a lui Dumnezeu pentru om. Cu toate că omul e cel care a adus îndepărtarea de Dumnezeu, Dumnezeu se apropie primul de om, ca să străbată această depărtare. O femeie a căscat prăpastie între om și Dumnezeu; acum iată, tot o femeie se face pod peste prăpastia aceasta. Eva e cea dintâi căzută în păcat, în strălucirea Raiului aflându-se, unde totul o apăra de păcat. Maria e cea dintâi care înfrânge toate ispitele, în întunecimea lumii aflându-se, unde totul împinge la păcat. Eva cea slabă a dat naștere primului rod pe pământ, lui Cain ucigașul de frate, iar Maria cea vitează a dat naștere Viteazului vitejilor, Eroului eroilor, Care a scos neamul cel de frate ucigaș al oamenilor, rodul prihănitei și neascultătoarei Eve, din umbra păcatului și a morții.

Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui, și cugeta în ce chip va fi închinarea aceasta. O, ce copilărie! E o copilă Maria! De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor (Matei 18, 3), zice Domnul. Lumea aceasta plină de patimi îl îmbătrânește înainte de vreme pe om. Scurtă ne e copilăria, și încă și mai mult se scurtează în ziua de astăzi. Cine se întoarce să fie din nou copil? Maria, ea a rămas copil întreaga-i viață prin curăția ei, prin nevinovăția ei, prin frica ei de Dumnezeu, prin ascultarea ei. Oare n-a intrat ea în Împărăția Fiului ei mai înainte chiar ca El s-o fi propovăduit? Da, Împărăția lui Dumnezeu era înlăuntrul ei (Luca 17, 21). Ca un copil s-a spăimântat la vederea îngerului, ca un copil s-a mirat de închinarea lui. Nimic artificial, nimic teatral, nimic prefăcut întrînsa. Copilărie pură.

Marele Gavriil, care a fost de față la facerea omului și la începutul timpului, și care are har să deosebească sufletele oamenilor, a

înțeles ce furtună de gânduri o răscolește pe preacurata Fecioară, și s-a grăbit să-i dea liniște, grăind: *Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu*. Nu te teme, copilă! Nu te teme, fiică plină de har a lui Dumnezeu! Nu te teme, tu cea binecuvântată între muritori, căci binecuvântarea lui Dumnezeu coboară prin tine asupra a tot neamul omenesc! Nu te teme, căci ai aflat har la Dumnezeu! Aceste din urmă cuvinte ale îngerului resping pretențiile anumitor teologi apuseni privind „imaculata concepție” potrivit căreia Fecioara Maria s-ar fi născut fără nici umbră de păcat strămoșesc și fără nici o răspundere față de acel păcat al lui Adam. Altfel, de ce ar fi spus îngerul că ea a aflat har, milă la Dumnezeu? Mila lui Dumnezeu, care cuprinde noțiunea iertării, o află cel care are trebuință de ea, cel care o caută. Preacurata Fecioară și-a înălțat eroic sufletul la Dumnezeu și întru această înălțare a aflat, ieșindu-i în întâmpinare, mila!

(Sfântul Andrei Criteanul, cugetând de Dumnezeu insuflat la solia marelui Arhanghel, tâlcuiește astfel Bunăvestirea: „Nu te teme, Marie, care ai aflat har la Dumnezeu, har pe care nu l-a primit Sara, nici Rebeca; har de care nici Ana nu a fost vrednică, nici potrivnica ei, Penina. Acelea s-au făcut maici pierzându-și fecioria; iar tu, făcându-te maică, ți-ai păstrat fecioria întreagă. Nu te teme, căci ai aflat har la Dumnezeu, har pe care numai tu, de la începutul veacurilor, l-ai aflat”

Acum, făcându-se liniște în sufletul Mariei, înaripatul sol al lui Dumnezeu rostește cea mai înaltă solie dintru cele cerești: *Iată, vei lua în pântec și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul lui David, părintele său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit*. Trimisul lui Dumnezeu a vorbit limpede, a spus totul în amănunt. Ai să iei în pântec, adică în trup. La fel a spus și Psalmistul: *Duh drept înnoiește înlăuntrul meu* (Psalm 50, 11). Apăsând asupra cuvântului „în pântec”, e ca și cum Arhanghelul vrea să rușineze mai dinainte mincinoasa învățătură a ereticilor docheți, cum că Hristos n-ar fi avut trup în carne și oase, că nici nu s-ar fi născut cu adevărat, că n-a fost cu adevărat purtător de trup ci doar om părut, purtător numai de asemănare cu trupul.

Numele Iisus, în ebraică Iosua, e și el plin de înțelesuri. Acest nume îl purta fiul lui Navi, cel care a dus pe israeliți în țara Făgă-